

Христа, която е висшето благо за единъ християнинъ. „Поради това Енравота, сѣкашъ ли раненъ въ сърдцето съ сладкото коше на любовта къмъ най-сладкия Исуса, въсприемъ думитѣ на най-мѣдрия Кинама като храна и пламналъ отъ стрѣлнение къмъ Христовата вѣра“. Що се касае до прѣстолонаслѣднето въ България прѣзъ ханството, ний не можемъ да се съгласимъ съ твърдението на мнозина, че сѣществувалъ законъ за избиране само на *първородния*. Напротивъ, има основания да се вѣрва, че и между българитѣ билъ въ сила обичай, посетилъ законъ, подобенъ на старословѣнския, щото при изборътъ на вождъ да не се прѣнебрѣгватъ способнитѣ членове отъ родътъ, който държелъ властта. При това извѣстията въ житието на св. 15 Мъченици придобиватъ значение и за начинътъ на распространението християнството въ ханството ни. Нѣкои извѣстия отъ житието сѣ потвърдени съ такива, почерпнати отъ първа ръка источникъ, именно каменния надписъ отъ вртмето на Симеона.

Християнството въ България можемъ да отнесемъ къмъ културнитѣ заимствувания отъ Византия. То е могло да намѣри достъпъ първо между бояритѣ, а подиръ почнало да прониква и помежду масата. Начинътъ на живѣнието на българската аристокрация и сношенията и съ Византия сѣ ги подготвали къмъ него. Най-виднитѣ християнски пленници, слѣдъ раздѣлението имъ, сѣ служили като плячка за бояритѣ, на които и сѣ имали възможность да влияятъ. Мъчнодопустима е мисльта, че на българската аристокрация или пъкъ на строго дисциплинираната военна класа, могло е да влияе поробеното ней словѣнско население. Както всѣка културна вещь, която идеала отъ Византия, е била въ състояние да съблазни българската висша класа, тъй и християнството прониквало първо между тѣхъ. Пленникътъ Кинамъ, който бѣ кръстиятъ братътъ на Миламира, билъ поканенъ отъ Омъртага на гостба заедно съ други бояри. Епископъ Мануилъ, за когото погорѣ стана дума, че билъ веднага убитъ още отъ Кръма, споредъ извѣстието на К. Багрянороднии, му се удало да покрѣсти много българи, а не словѣни. „Тукъ (въ Задунавска България казва писателя) въ пленъ като назеше непоколебимо християнската си вѣра, този чуденъ архиерей и народътъ, който бѣше съ него, обърнали мнозина отъ българитѣ въ истинната Христова вѣра и на всѣкъдѣ прѣскали сѣмената на християнското учение“.